

Érző Cserjető

1. rész

A kertben Érző Cserjető nőtt,
Harmattal csöpp szél öntözte őt;
Ezüst pillái fényre nyíltak,
De éjcsókjára mind lehunytak.

A kert szépséges tavaszra kelt,
Mint lélek érez szerelmeket;
Mert föld éj-mellén virágtövek
Téli álmukból felébredtek.

De egy sem ring, liheg boldogabban
A kertben, mezőn, vagy pusztában,
Mint egy őz délidőn szeretve,
Mint társtalanul az Érző Cserje.

Hóvirág bújt ki, majd viola
Kelt ki a földből langy záporra,
És a gyepről friss illat vegyült
A szélbe, és hang s húr pendült.

Majd színes szél, nyúlánk tulipán
És nárciszok, az összes viráglány
Szeme a séd tükrebe tekint,
Míg haláluk szépséget hint.

S a habléány gyöngyvirágos völgy:
Ifjú szenvedélyétől sápadt hölgy,
Ki fényt rezgő harangokat lát

Tornyaik elomló zöldjén át.

S jácint, kék, mézsfehér és lila
Harangja leng és kongja újra
Zenéje édes lágy sikolyát;
Hogy lelkünk érzi az illatát.

S fürödni hív a rózsá-nimfa,
Ragyogó mellét mélybe ringja,
Utána hajlong s ájul a lég;
Lelke meztelen szerelme szép.

S karcsú liliom felemelte,
Mint egy menád, holdfényszín kelyhe,
És tűzcsillagként fénylő szeme
Könnyezve néz a nyíló égre.

Halvány jázmin, s friss tubarózsa
Legédesebb illatát fújja;
S ritka virágok mindenhol
E kertben nőnek a legjobban.

És a patak ingatag keblén
Incselkedett arany-zöld fény
S ágakon, virágon ferdén át
Ég fénylik kusza színorgiát.

Szerte vízililiom remeg,
Csillagos lágy vízbimbó pereg:
Siklik s táncol körbe a séd,
Ragyogja csobogó énekét.

Kanyargós utak, pázsit s moha
Az egész kertet átbolyongja, -
S néhány lugas s virágzó fa
Napfényel széllal elbújtatja.

Margarét rakta rét - harangos -

Oly szép, mint mesés aszfodélosz,
S alkonyban sok csüngő fehér, kék,
Lila virág-kupolák ereszén
Estharmat s szentjánosbogár fény.

Ez a szeplőtlen Paradicsom,
Sok bimbó (mint babaszem szírom,
anyai mosoly s édes ének:
első csendje az ébredésnek)

Bomlik víg szélre s nyilik az ég,
Mint bányamécs, ha tárja gyöngyét,
Víg mennybolt ragyog mindenkire,
Szelíd napunk örömfénye.

S minden egyes virágsátoron
Szomszéd fény és illat átoson,
Mint kedves szerelmes ifjú pár
Hangulata, ha titkot talál.

De Érző Cserje kis gyümölcse
Szeretet, s levele gyökere
Elfogadja, többet mint rég,
Nem akarta, de ez ajándék.

Fénybimbó nincs érzékeny cserjén,
Nincsen sugár és illattömjén -
Azt szereti, a mély szerelmet;
Telt szívet kér, és nem szépséget!

Lankadó szárnyú könnyű szelek
Hullongó zenét sisteregnek;
S fényszálak csillagokból lengve
Színeznék virágok kelyhébe.

Szabad, díszes-lepkenép röppen,
Mint arany hajók napos tengeren;
Fénnyel és illattal terhelten

Csillannak át rezgő füveken.

Hull rejtett felhők harmatcseppje,
A nap üget - tűz virágyöngye,
Éggömb ballag szellemek árnyán:
Ájult felhők illata ágyán. -

Rezgő gőzök déli homályában
Tenger felett meleg föld suhan,
Hol összes hang, illat, fény sugar
Leng, mint e sédben a sok nádszál.

Mindent-mindent adó angyalok,
A Cserjét örömbé ringatók;
Míg unt órák s napok telnek el
Az égen szélcsendes felhőkkel; –

Leszállt az este, pihen ég s föld,
Öröm s szeretet mindent betölt,
Kevesebb pompával, de mélyen
Alszik napfátylas Föld ölében. -

És sok állat, rovar, madár fúlt
Álom-óceánba s hangjuk hullt;
Így lágy homokon néma hullám
Hagy nyomot s símit tudatán.

(Csak a fent daloló csalogány
Éneke nem halkult napnyugtán,
És üdvözülten zengő hangja
Álmodó cserjénk átalhatja.) –

Legkorább az Érző Cserjető
Volt a kert ölében pihenő...

Édes gyerek, pilledt álma mély,
Bár törékeny, mégis kedvenc ő:
Átöelve ringatja az éj.

2. rész.

Itt volt e hely, a szelíd Éden,
Hol uralkodott a báj s kellem;
És Isten csillogó tervezése:
Virágok álma, ébredése.

Akár egy kedves hölgy-csoda,
Ahogy szép elméjét formálja,
Alakját nyújtja s arcvonását,
Mint óceán mélye virágát.

Hajnaltól fut a szép kerten még
Meteoros holdas-fényű ég -
Szikra hull, s ide-oda jár
Földön körül nevető sugár.

Halandóságnak nem a társa,
De leng légben piruló arca,
Míg Éden álmát hajnal csókja
Zárt szemeiről mind lelopja:

Mint néhány fény szellem szép kedvét
Puszta égen csillagok lesnék;
Körül mégis elnyúlva, hosszan
Fátyol nap fénye rejtve surran.

Úgy tűnt lépte füvet taposott,
Hullámozó keble zihált hangot,
Jött-ment széllel, örömét hozta,

És szenvedélyét hátrahagyta.

S bárhova lépett égi talpa,
Füveken, gyepen seprű haja
Törölte lágy nyomát árnyfűvel,
Mint nap vihar zöld sötét mélyel.

Kétlem, hogy a virágos kert
Örömmáorban nem hevert,
Kétlem, hogy nem érezték lelkét,
Ahogy nyitotta langyos tenyerét.

A patakból gyöngyvízét szórta
Napfénytől ájult virágokra,
S mikor nehéz kelyhűk már lógott,
Ő mennydörgősen esőt csorgott.

Fejüket lágyan felemelte,
Szárúkat karókhöz kötözte.
Nem óvna úgy saját csecsemőt,
Mint ahogy Ő óvott sok virágtőt.

S rovarok és rágcsáló férgek
Trágár dolgokban rondán éltek,
Ő indiánul szőtt kosarába
Mindet távoli erdőbe zárta. –

Aztán vadvirággal telt kosárból
Sok férges rossz tövet kirámol,
S elhessenti a kártevőket,
Bár jó szándék hajtotta őket.

De a szorgos tiszavirágú lepkék
Tűztánccal az utat ellepték,
S virágok ajkán lány csókkal;
Kísérte röptük angyalokkal.

Sok születése előtt halott
Lepkebáb életet álmodott
Csüngve körbe sötét selymén;
A cédrusfa szagos kérgén.

E legszebb tavaszi pillangó
A kertben virágokat porzó...
S amint a szép nyár évszaka vált,
Hervadó virág hoz reá halált.

3. rész

Három nap virágos, szép a kert,
Mint csillagok, ha a hold felkelt,
Vagy hullámos öböl fény előtt,
Hol Vezúv pipázik füstködöt.

S negyedik nap az Érző Cserjét
Hang éri, hallja gyász énekét:
A lassú lépések nehéz zaját
Zokogók viszik a kerten át;

Fárad a hang, a légzés zihál,
Csend mozdul, vonul a halál,
S a koporsó pórusain át
Árasztja nyirkos, nyomasztó szagát.

Sötét gyepen virágok közt fű
Könnye csillan, amint keserű
Hang sóhajt, s szél viszi a gyászt;
Fenyőkön nyögdécselő hangját.

A kert egyszerre hideggé vált;
Rossz lelkek hoztak testére halált,
Először szép volt minden álom,
De lassan nőtt a sárgult halom,
S a reszketés sok férfi arcon.

Gyorsan a nyár tarka őszbe folyt,
Reggel ködben a fagy lovagolt,
Bár dél napja tisztán látszik még,
De elcseni titkos éji ég.

Rózsaszírom hull, mint vörös hó,
Liliom sápadt, fejük lelógó -
Fehéren gyepen moha ágy alatt,
Mint haldokló ember alszanak.

Indiai illatos cserjék
Színes édes harmatát ették
Levelenként nap és nap után
Bokrok bozontos lombzatán. -

Barnán, sárgán, szürkén, pirosan
S fehér fehéren fekszik holtan,
S szellem csapat a széllal sipít,
Ijesztik a kert madarait.

Viharos széltől szárnyas magvak
Gyomos földjükön felocsúdtak,
S amíg ők védték rút életük,

Sok virágszár rohadt el velük.

Sédbe hullt szálak a víz alatt
Örvények habján virágoznak,
Itt-ott kereng, pörög a száruk,
Nem forgószél a pusztulásuk.

Aztán eső jött, s törött száruk
Görbültek kuszán, s átsétáltak
Csupasz lugasokról a férgek
És bájos virágokat öltek.

Szeles és havas idők jöttek,
A randa gyomok nőni kezdtek,
Mint kígyón vagy varangyon folt:
Durva levelük mocskot locsolt.

Bogánccs, csalán s konkoly sorok,
Sóskaszáruk, beléndek gumók;
Nyúlt üreges nyirkos bükkök
Halott és fojtott szele búzlótt.

S e versben nevezett növények
Bozótban nem szívesen éltek,
Hol tüskés, hólyagos, kék s fakó
Indákon méregkönny csillanó...

S penészgombák nyálkás tömege
A ködös hús talajt ellepte;
Sápadt, rothadt szellemük szállt,
Feltámadva játszottak halált!

Gyom-sarj, mocsok, leprás söpredék
A futó ér vizét ellepték,
Sűrűk s némák, s hordalék jelek
Közt víz-kígyók s fonott gyökerek.

S órától-óra levegő -
Gázok keltek s elhalt az erő,
Reggel látták, délben érezték;
Nem olvadt csillag volt, éj-sötét:

Olajszín csillagkő szikrák
Nagy fényben tűnő szálló indák,
De minden ága ragyáján át
Kicsit fölszítja gonosz lángját.

Érző Cserjető a sírást tiltja,
Könnnyét szemhéja alatt tartja;
Begömbült levelei alatt,
Miket nevelt, üszök s fagy maradt.

Levelek hulltak s tar ágakat
Vihar-fejszék recsegve vágta,
S nedve a gyökerébe csorog;
Vértelenül a szív sem dobog.

Jött a tél, a szél volt ostora,
Borzolva nyúlt a hasadékba:
S a hegyekről vízesést söpört;
Csörgött, mikor bilincseket tört.

Lehelet hangja széjjelterült
A Földön: légbe szállt, vízre ült,
Vadul hajt dísz kocsija trónján -
Tízszáz széllel át a sarki zónán.

Majd a gaz halálképű gyomok,
Mikor földbe szálltak a fagyok,
Rothadtak, de hulláik bevonták
Hirtelen jött szellem zúzmarák!

S az Érző Cserjető gyökere,
S vakond s pele halt majdnem bele;
S csupasz ágakról a madarak
A fagyos kemény légbe hulltak.

Először jött a jegeseső,
Ami ágakra fagyott cseppkő,
Majd jég lett a pára harmata;
Esőcseppek gyöngye nőtt oda.

Északi forgószél, mint farkas,
Holt kisdud szagát érezve, aljas
Módon rázta merev, nehéz ágaik,
S csattogtatta griffes szárnyait.

A tél elment s tavasz jött elő:
Csupasz volt az Érző Cserjető;
De álomfű, gomba, gaz s konkoly,
S vadrózsa hajt, mint holt –a sírból.

Végül

Vajon az Érzékeny Cserjető
Vagy lelke, az ágak közt ülő
Tudta, hogy rontás dúlja helyét,
Nem szólok, de érzi végzetét.

Vajon e szelíd Lányka tudta,
Hogy szeretet kell s nem csak forma;
Mint csillag a fényét, ha szétszórja,
Gyönyör helyett bánat lesz sorsa. -

Nem merem hinni, hogy az életben

Csak viszály, rossz s butaság terem;
Hol úgy tűnik nincsen semmisem,
Minden árnyunk álom-sejtelem.

Szerény hitvallás ez, és mégis
Kellemes, ha gondolatra visz;
Bár már saját halálunk sem más,
Mint a többi sok gúnyolódás.

A kert kedves, szépséges nő,
Gyönyörű formák, illatfelhő;
Valóban nem múltak el sosem:
Ti is, mi is változtunk, ők nem.

A gyönyör, szépség és szerelem
Halhatatlan, nem változik sosem.
Hatalma túl testünktől, mely nem
Tűr fényt, önmaga élő rejtelem.

Fordította: Németh Dezső, 2013